

ἐπιλοιπον ἀς τὸ ἐκτείνωμεν ὅσον δυνηθῶμεν, μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Θεὸς θὰ πράξῃ ὅ,τι βουληθῇ — Μὴ ἀνασχηθεὶς θὰ κάμνω τὴν δουλείαν μου, χωρὶς νὰ ἐγγίζω τὴν μικράν σου ποσότητα.

Καὶ ἡ Μαθουρίνη ἀπέθεσεν ἐπὶ τῷ καλύμματι τῆς ἐστίας τὴν εἰσπραξίν τῆς πωλήσεως. Ἄλλ' ἐφύλαξε δι' ἑαυτὴν τὸ ὑπερφυσικὸν λουδοβίκειον.

Ἄμα ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς ἔγραφα δι' ἐρυθροῦς μελάνης τὰς ἀκολουθοῦς λέξεις:

« Οἱ μυστικοὶ σκοποὶ τῶν κρυπτῶν πνευμάτων ὧς φελοῦνται μεγάλως παρὰ σοῦ. Πρέπει, ἐπὶ ποιῇ μεγάλων συμφορῶν, νὰ βάλῃς εἰς πρᾶξιν τὰ δυο ἄξιώματα: ἐχμύθεια καὶ τιμότης, πᾶν ὅ,τι ἡ ἐστία σὲ δώσει πρέπει νὰ ἐξοδεύεται εἰς τὴν εὐζωίαν τῆς κυρίας σου. Πρὸς δὲ, πρέπει νὰ τῇ ἀφήσῃς νὰ ἄγῃ ὅ,τι δι' αὐτὴν τὰ πνεύματα τῆς ἐστίας πράττουν. Τοιαύτη εἶναι ἡ θέλησίς μας.

« Δυστυχία δὲ εἰς τοὺς τολμήσαντας νὰ ἀθετήσωσι τὰς διαταγὰς μας. Τὸ πνεῦμα τῆς ἐστίας γίνεται ἐμπρηστήριος πυρὰ, ἡ δὲ λάμψις τῆς φλογὸς καταστρεπτική. Τὸν θάνατον δὲ ἀφίνει ὅθεν διαβαίνει. »

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη ἐπὶ μεμβράνης, ἀποσπασθείσης ἀπὸ ἀρχαίων τι δίπλωμα τοῦ XIII. Λουδοβίκου. Εὐτυχῶς οἱ ἐρυθροὶ χαρακτῆρες ἀρκετὰ ἐμμοῦντο τοὺς τῆς Σολωμονικῆς. Ἄμα ἐκ νέου ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἐσήκωσα τὴν πέτραν τῆς καμίνου μου, καὶ τὴν ὥθησα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ψυχρῶν σπηγῶν.

Αὕτη μου ἡ ἀπάτη ἐπέτυχεν ἐξαίσι. Ἡ Μαθουρίνη εὔρε τὴν ἐπιστολὴν ἀρκετὰ πρῶτον, καὶ ποτὲ δὲν εἶδα κωμικώτερον τρόπον. Ἡ γυνὴ αὕτη, χθὲς ἀκόμη σκεπτική, ἐπίστευε τώρα ὅχι μόνον τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν διάβολον. Ἡ ἰδέα ὅτι γείτων τις ἐπραττεν ἔλα ταῦτα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τῆς ἐπέλθῃ.

« Κόρις ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶπεν, ἰδοὺ τῶντι ἐν πνεύμα ὅπερ ὅχι μόνον καθεύδει, ἀλλὰ καὶ ἀκούει, καὶ ἐμβατεύει εἰς τοὺς διαλογισμούς μου. Μολοντοῦτο εἶναι τὸ αὐτὸ, ἀφοῦ εἶναι συγχωρημένον εἰς τὸ ἀργύριον τοῦτο νὰ πληρῶνῃ τοὺς μισθοὺς μου. »

Καὶ, ἐνδυναμωθείσα ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὴν τόσον συμφωνοῦσαν μὲ τὰ καθήκοντα αὐτῆς, τῇ ἀνετέθησαν, ἡ Μαθουρίνη ἐξηκολούθησε ἀφόβως τὴν ἐργασίαν τῆς.

Ἐκτοτε, Φλαβία, ἡ Σουλβία εἶχε τοῦλάχιστον τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια. Ἀφωγὸς θεατῆς, εἴξευρα ὅσον οὐδεὶς, πότε ὁ προὔπολογισμὸς συνεπληροῦτο, καὶ ἔτρεχον διὰ νὰ τὸν ἀνανεώσω.

Δύο μῆνας, μετὰ τὸν Δεκέμβριον δηλαδὴ καὶ Ἰαννουάριον, ἡ μήτηρ μου μὲ παρεχώρησε τὴν κατάστασιν τῆς συγκειμένην ἐκ δέκα περίπου χιλιάδων φράγκων. Εἶδα τέλος εὐτυχὴ ἐκείνην ὡς ἐκ τῆς κληρονομίας ταύτης, διότι ἡδυάμην νὰ τὴν βοηθῶ εὐτυχέστερον.

(ἀκολουθεῖ.)

## ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

### ΑΙ ΔΥΟ ΑΝΤΙΖΗΛΟΙ.

A.

Λάμψις μυστηριώδης.

Ἐσήμαινεν ἡ τρίτη ὥρα τῆς νυκτὸς τῆς παραμονῆς τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος, ἐν εἴτει 1407.

Ἡ φωτὴ τοῦ νυκτοφύλακος ἐβυθίζετο κατ' ἐλίγους εἰς τὴν ἀπόστασιν.

Ἡσυχία ἐπεκράτει πανταχοῦ.

Ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου, μητροπόλεως τῶν Παρισίων, ἐσκιαγραφεῖτο μεγαλοπρεπῶς ἐν τῇ σκοτῇ.

Ἡ πόλις ἅπασα ἐκοιμάτο.

Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ ἄλλως. Τὸ ἀνακλητήριον (coudre-feu) κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐσήμαινεν τὴν ὀγδόην ὥραν. Οὕτω δὲ, ἐὰν δὲν προσεκάλει τοὺς κατοίκους εἰς τὸν ὕπνον, ἀλλὰ τοὺς ἠνάγκαζε τοῦλάχιστον νὰ ἡσυχάζωσι, καὶ αἱ κραυγαί, οἱ θύμβοι, τὰ ἄεσμα ἐπαυον πάραυτα, καὶ πᾶν φῶς ἐσβύνετο.

Οὕτω καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην σκότος ἦτο γενικόν.

Ναί, ἀλλ' ὡς εἰς τὸν σκοτεινότερον οὐρανὸν τὸ ἐξηκημένον ὄμμα διερχέτο πάντοτε ἐν ἄστρον, οὕτω καὶ ἡδὴ ὁ παρατηρητὴς ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφεγγεῦς ταύτης νυκτὸς, ἐν φῶς, ἡ μάλλον μίαν λάμψιν ἀμυδράν καὶ παλλομένην.

Ἦδη πολλοὶ τῶν ἀσίων, γείτονες τοῦ κτηρίου, ὅπου ὁ γηῆρος οὗτος ἀσὴρ ὑπέλαμπε τότε, ἐζήτουν νὰ μάθωσι, τίς ἦν ὁ τολμηρὸς, ὅστις ἠθέλει οὕτω τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως. . . .

Ἡ λάμψις αὕτη προήρχετο ἐκ τινος λαμπάδος, καίουσης εἰς δωμάτιον καλῶς κεκλεισμένον πανταχοῦθεν.

Εἶκασαν λοιπὸν πάντες ἐκ τούτου, ὅτι ἀσθενῆς τις ἔπνεε τὰ λείσθια, καὶ οἱ ἀστοὶ ἀποσυρόμενοι εἰς τὰς οἰκίας των ἔλεγον πρὶν εὐνασθῶσι προσευχὴν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ψυχορράγειοντος.

Ἡ εἰκασία των ἦτον ὀρθή.

Ἡ λαμπὰς ἡ καίουσα ἐν τῷ δωματίῳ ἐκείνῳ ἐφώτιζε τὰς γυναῖκας, αἵτινες ἐφύλαττον τὴν βασιλίσσαν Ἰσαβέλλαν τῆς Βαρναρίας, σύζυγον τοῦ ἀτυχοῦς Καρόλου ς'.

Ἡ βασιλίσσα εἶκε τὴν προτετραίαν τέκνον ἀποθαμένον, εἰς τὸ μέγαρον Βαρβέτου. Τὴν ὥραν δὲ, καθ' ἣν ἄρχεται ἡ παροῦσα διήγησίς μας, ἡ Ἰσαβέλλα ἦτο κεκλεισμένη ἐπὶ μεγάλης τινὸς δρυϊνῆς κλίνης, ἀξιοσημειώτου εἰς ἐποχὴν πολυτελείας. Παρ' αὐτὴν εὕρισκετο μόνῃ ἡ Βιθίλδη, ἡ εὐνοουμένη τῆς θαλαμηπόλου.

Πρὸ μιᾶς σχεδὸν ὥρας ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰγγολστάδου εἶχεν ἀπολύσει τὰς γυναῖκας τῆς, καὶ ἔμεινεν εἰς τοσοῦτον ἀπόλυτον ἡσυχίαν, ὥστε οὐδὲ λόγον ἀπέτεινε πρὸς τὴν θαλαμηπόλον τῆς.

Αἴφνης, ὅτε ἐσήμεναν ἡ τρίτη ὥρα, ἡ Ἰσαβέλλα ἠγέρθη ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐφάνη ἀνησυχούσα.

— Βαθίλδην, εἶπε μὲ φωνὴν πολλὰ ἀδύατον, ὁ καιρὸς εἶναι αἰθριος;

Ἡ κόρη ὑπῆγε νὰ ἴδῃ ἀπὸ τὸ παράθυρον.

— Ὅχι, εὐγενὴς Βασιλισσα, ἀπεκρίθη, ἡ νύξ εἶναι πολλὰ σκοτεινὴ.

Ἡ βασίλισσα ὀφῆκε στεναγμόν.

— Δὲν ἀκούεις κρότον πτερινιστῆρων, Βαθίλδην;

— Τίποτε δὲν ἀκούω, βασίλισσά μου, εἰμὴ τὸ βαρὺ καὶ ἀνώμαλον βῆμα τῶν φρουρῶν.

Ἀκούσασα τὴν ἀπάντησιν ταύτην, ἡ βασίλισσα ἀπέδειξεν ἀδημονίαν καὶ ἐπανέπεσεν εἰς τὴν κλίνην.

Ἡ ἡσυχία ἐγίνετο βαθυταῖη καὶ ἀπαίσιος.

Κεκοπιακυῖα ἐκ τῶν ἀλγυδόνων τῆς προτεράϊας ἡ βασίλισσα ἀπεκοιμήθη, καὶ ἡ Βαθίλδην, περιδεὴς διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡσυχίαν ἐντὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου καὶ γυμνοῦ θαλάμου, ἐμμεῖτο τὴν δέσποινάν της καὶ προσεπάθει ν' ἀποκοιμηθῇ καὶ αὐτὴ, ὅτε ἐλαφρὸς κιόπος ἀντήχησεν εἰς τὸν θάλαμον.

Ἡ Βαθίλδην ἠγέρθη καὶ ἔδραμε ν' ἀνοίξῃ μίαν θύραν, τόσον καλῶς κεκρυμμένην, ὥστε ἦν ἀδύνατον εἰς πάντα ἄλλον νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ.

Ἰππότης τις εἰσῆλθε, χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν.

Περιεπίσσετο ἐντὸς τοῦ μανδύου του, ἐκάλυπτε δὲ τοὺς χαρακτῆράς του προτωπὶς μαῦρην. Ἀποῦ ἔκλεισε πάλιν μόνος του τὴν θύραν, προσῆλθεν εὐσεβόσως παρὰ τὴν κλίνην καὶ ἐγονάτισεν.

Ἡ Ἰσαβέλλα εἶχεν ἐξυπνήσει, ἅλα δὲ κατίσειλε κραυγὴν ἐκπληξίως καὶ χαρᾶς· εἶτα δ' ἐνίστην εὐμενῶς εἰς τὴν Βαθίλδην, ἥτις ἐξῆλθεν ἄμεσως.

— Ἡυδόχησε λοιπὸν ὁ Θεὸς νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν βασίλισσάν μου! εἶπεν ὁ ἱππότης, ἀπαζόμενος τὴν λεπτὴν καὶ ἀληθῶς βασιλικὴν χεῖρα τῆς Ἰσαβέλλης.

— Ναί, ὦρατέ μου δούξ, δοξάζω τὸ ὄνομά του, ἀπήντησεν ἡ βασίλισσα. Τὸν εὐχαριστῶ ἰδίως, ὅτι ἐπεμψε θεράποντα ἀγαθώτατον καὶ χρησιδὸν πλεσίον τῆς ἐγκαταλειμμένης βασίλισσας του.

— Καὶ ἔχετε δισταγμόν τινα περὶ ἐμοῦ, Ἰσαβέλλα; ἠρώτησεν ὁ δούξ ἀφαιρῶν τὴν προτωπίδα του. Μὲ ὑβρίζετε. Δὲν σὰς εἶπον ὅτι δὲν ἤθελον δυνηθῇ νὰ διανύσω μίαν μόνην νύκτα, χωρὶς νὰ σὰς ἴδω, νὰ σὰς λαλήσω, νὰ σφίξω τὴν χεῖρά σας; Ἀγνοεῖς, Ἰσαβέλλα ὅτι εἶσαι δι' ἐμὲ τὸ πᾶν; . . .

— Μὲ ἀγαπᾶτε λοιπὸν πάντοτε, εὐγενὴ δούξ; ἠρώτησεν ἡ βασίλισσα, μὲ φωνὴν γλυκεῖαν καὶ πάλλευσαν ἐνταυτῷ.

— Τὸ ἀμφιβάλλεις, Ἰσαβέλλα μου; Ἀγνοεῖς ὅτι δι' ἐσὲ θυσιάζω τὰ πάντα, τὰ πάντα καὶ τὴν ζωὴν μου αὐτὴν, ὥ! ἀπόψε ἔχεις πολὺ θλιβεράς ἰδέας.

— Ναί, διότι τὸ τέκνον μου ἀπέθανε, φίλε, καὶ

βλέπω εἰς τὸν θάνατον τοῦτον μίαν τιμωρίαν τοῦ οὐρανοῦ.

— Τί λέγεις; . . .

— Παρατήρησα, ὅτι ὁ Θεὸς τιμωρεῖ σχεδὸν πάντοτε τοὺς ἐνόχους συζύγους. . . Οὐδέποτε σχέσεις μεταξὺ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς, διὰν αἱ σχέσεις αὗται εἶναι ἐνοχοί, ὑπῆρξαν, χωρὶς ἡ ἐνοχὴ αὕτη νὰ μὴ γραφῇ ἐπὶ ἐνὸς τὰ φου! . . .

— Ὡ τί ἀπαίσίους στοχασμοὺς ἔχει ἡ βασίλισσά μου. Ἀς διώξωμεν τοὺς παρόφρονας αὐτοὺς διολογισμοὺς, ἃς συλλογίζωμεθα μόνον τὸν ἔρωτα καὶ τὰς χαρὰς του, ἃς λησμονήσωμεν τὸν τάφον. . .

— Ἀς μὴ τὸν λησμονήσωμεν, δούξ, διότι συνεχῶς ἀνοίγει ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἄρρονος, ὅστις μέλλει νὰ καταβῇ εἰς αὐτόν, ἀπήντησεν ἡ Ἰσαβέλλα μετὰ φωνῆς πενθίμου.

Ὁ Δούξ ἐσκήρτησε.

Τὸ φῶς ἔτρεμε καὶ ἐζωγράφει φανταστικὰς σκιὰς ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ θαλάμου. Τὸ πῦρ σβυδόμενον, ἔρριπτε λάμπεις ἀπαίσιους, καὶ οἱ ἐν τῇ ἐστία δαυλοὶ ἐκρότουν, ὡς θέλοντες νὰ διασπασθῶσιν. . . Ἡ νύξ ἦτο πολὺ προχωρημένη.

Ὁ δούξ εἶχε δίκαιον νὰ τρέμῃ. . .

— Ὡ πόσον πρέπει νὰ ἦναι ἀλγεινὸν τὸ ν' ἀπατᾶται τις παρ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ! ἐπανελάβην ἡ Ἰσαβέλλα, διώκουσα τὴν ἰδέαν της.

— Ναί! εὐγενὴς κυρία, εἶπεν ὁ δούξ, ἐννοῶ τὰς θλίψεις σας. Ἀλλὰ τί ἐστὶ ἀπιστία, διὰν ἀπατᾷ τις ἐνα, ὅστις πᾶσχει. . .

— Μὴ τελειώνης τὸν λόγον τοῦτον. . . ἀντέκοψεν ἡ Ἰσαβέλλα. Ναί. . . ναί! ὁ δυστυχὴς Κάρολος. Ὡ! ἂν εἶχε τὰς φρένας του ἤθελα τὸν ἀγαπᾶ πάντοτε. Ἐὰν ἦτο ὡς ἐγώ, ἤθελον τὸν λατρεῖν, ὡς σὲ λατρεῖν ὧς, διότι σὺ μ' ἀγαπᾷς, ναί;

Καὶ τὸν ἐκύτταξεν ἀναιδῶς.

— Εἶται ὁ ἄγγελός μου, ἀπήντησεν ὁ δούξ.

— Αἱ! ἂν ὅμως μὲ ἀπατᾷς, δούξ; . . .

— Διὰ νὰ ἐπισύρω τὴν ὀργὴν τοῦ οὐρανοῦ; . . .

— Ὡ! εὐγνωμονῶ, εὐγνωμονῶ, δούξ, ἔχω ἀνάγκην νὰ πιστεύω. Ἀ! τὸν ἀνδρα, τὸν σύζυγον, τὸν βασιλέα τοῦτον, τέλος, τῆς Γαλλίας, τὸν μισῶ! διότι σὺ μόνος κατέχεις τὴν καρδίαν μου! Δὲν γνωρίζεις, ὅτι φοβοῦμαι πάντοτε μὴ σὲ χάσω, μὴ ὁ ἔρως ἄλλης τινὸς μὲ ἀφαιρήσῃ τὴν καρδίαν σου; Ἀ! εἰάν εἶχον ἀντιζῆλον κάμμιαν. . .

Καὶ λέγουσα ταῦτα, ἡ Ἰσαβέλλα ὤχριασεν.

— Ἀντιζῆλον! εἶπεν ὁ δούξ. Τίς γυνὴ λοιπὸν δύναται νὰ ἦναι ἀντιζῆλος τῆς βασίλισσας μου; . .

— Τίς; . . ἡ καρδία συνεχῶς εἶναι ἀδίκος. Καὶ ἔπειτα, φάργχουσι τόσαι ὦραιαι γυναῖκες εἰς τὴν αὐλήν τῆς Γαλλίας.

— Δὲν βλέπω παρὰ σὲ μόνην, Ἰσαβέλλα.

Ἡ βασίλισσα ἐσκήρθη ἐπ' ὀλίγον.

— Ὑπάρχουσιν αἱ δούκισσαι τοῦ Βερρύ, τοῦ Βουρβῶνος, τῆς Ἀνδαλουσίας, εἶπεν αὐτὴ.

Ὁ δούξ ἐμειδιάσεν εἰρωνικόν.

— Ὁ! ἐλησμόνησα καὶ ἄλλας, προσέθηκεν αὐτή.

Ὁ δούξ ἐμειδία πάντοτε.

— Ὑπάρχει ἡ συγγενὴς μου, ἡ εὐμορφος δού-  
κισσα τῆς Βουργωνίας...

Ὁ δούξ δὲν ἐμειδία πλέον.

Ἡ δὲ βασίλισσα ἐξηκολούθει ἀπαριθμοῦσα τὰς εὐ-  
μόρφους γυναῖκας τῆς αὐλῆς.

Μία ὥρα παρήλθε τοιοῦτοτρόπως.

Ὁ δούξ ἠγέρθη, ἔβαλε τὴν προσωπίδα του, ἐ-  
στέρβρωσε τὸ ἔξος εἰς τὸ πλευρόν του.

— Φεύγεις ἤδη; ἠρώτησεν ἡ Ἰσαβέλλα μετὰ  
τρυφερότητος.

— Ναί, ἀγγελεῖ μου, ἀπήντησεν ὁ δούξ κορδό-  
νων τὴν χλαῖνάν του... Φοβοῦμαι, ἀν ἔμεινον πα-  
ριλέον, δυσάρεστόν τινα συνάντησιν.

— Ὁ, Θεέ μου! φύλαττε αὐτόν, εἶπεν ἡ βα-  
σίλισσα.

— Τραλλή! εἶπεν ὁ δούξ.

— Τόσον φοβοῦμαι, ὅτε εἶσαι ἔξω, φίλε μου! ἔ-  
χεις τόσους ἐχθρούς! τὸν πρίγκιπα Ἰωάννην τῆς  
Βουργωνίας πρό πάντων.

Ὁ δούξ ἐμειδιάσεν ἐκ νέου.

— Ἐχομεν σύνδεσμον ἀδελφότητος μετ' αὐτοῦ,  
ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον εἶναι ἱερός.

— Ἀ! μετὰ καθυσυχάζεις, δούξ, εἶπεν ἡ Ἰσαβέλλα.

Ὁ ἱππότης ἐγονυπέτησεν καὶ ἡ βασίλισσα τὸν  
ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον.

— Καλὴν ἐντάμωσιν τὴν προσεχῇ νύκτα! εἶπεν.

— Τὴν προσεχῇ νύκτα! βασίλισσά μου καὶ ἔως  
τότε ὁ Θεὸς νὰ εἰςτείλῃ ὄνειρα εὐφρόσυνα! εἶπεν  
ὁ δούξ.

Καὶ ἐξῆλθε διὰ τῆς κρυπτῆς θύρας.

Ἡ Βαθίλδη ἐπέστρεψε παρὰ τῇ δεσποίνῃ της.

Ἡ βασίλισσα εἶχε τὸ πρόσωπον ὑπερχαῖρον.

## Β'.

*Ἡ καθημαγμένη χεῖρ.*

Ὁ ἱππότης ἐξελθὼν τοῦ θαλάμου τῆς βασιλίσσης,  
ἐδόδιζε ἀπὸ τοσαύτης χαρᾶς κατεχόμενος, ὥστε  
ἐπροδίδετο εἰς πᾶν αὐτοῦ κίνημα.

Ἐρχίνετο ἀψηφῶν τὸν κίνδυνον, καὶ ὅμως ὁ ἄρρων  
ἦτο ἄνευ τῆς συνοδείας, πολυαριθμοῦ συνήθως. Δὲν  
εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ εἰμὴ ἓνα ἱπποκόμον φυλάττοντα τὸν  
κέλητά του.

Ἀλλ', ὥς εἰκομεν ἤδη, ὁ δούξ ὀλίγον ἐμερίμνα  
περὶ τούτου τὸν νοῦν αὐτοῦ κατεῖχε μόνη ἡ συνδιά-  
λεξις, ἡ πρὸ μικροῦ γενομένη μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς  
βασίλεικῆς ἐρωμένης του.

— Πῶς τὴν ἠπάτησα, εἶπεν ἀναδύων τὸν ἵππον  
του... Ἀ! αἱ γυναῖκες ἀληθῶς εἶναι πολλὰ εὐ-  
πιστοὶ καὶ πολλὰ περιφύλακτοι! Φρονεῖν ὅτι  
πρέπει νὰ μᾶς προσηλωσιν εἰς ἑαυτὰς ἀποκλειστικῶς.  
Ὅποιονδε ποτε ἐρωμένη ἀδύνατον νὰ μὴ σὰς κάμνη  
τὰς αὐτὰς ἐρωτήσεις καὶ τοὺς αὐτοὺς ὁρκους, τοὺς

ὁποίους ἠκούσατε καὶ ἀπὸ τῆς προκαίτοχό της. Καί  
ἡ Ἰσαβέλλα, ἥτις πιστεύει, ὅτι ἠμπόρεσα ν' ἀντιξέω  
εἰς τ' ἀναριθμητὰ θέλητρα ὧν τῶν διασημῶν  
γυναικῶν τῆς αὐλῆς! Καὶ τοῦ εἶναι ὁ κηπουρὸς,  
ὅστις θὰ θέλῃ νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ καλλιεργῇ ἐν  
μόνον ἄθος! Μὴ τὸν Ἀγίον Μεδερτῖκον! ἐν ἔπρεπε  
ν' ἀγαπήσῃ τι ἄκαξ μόνον, τότε εἰς μάτην μᾶ.  
Ἰδωσιν ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μίαν καρδίαν.

Ὁ ἵππος τότε προσέκοψι.

— Διάβολο! εἶναι πολὺ σκοτεινὴ ἡ νύκτα!

Ἀνορθώσας δὲ αὐτόν, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον  
τοῦ ἐν σιωπῇ. Ἐπειδὴ δὲ αἱ αὐταὶ δυσχέρειαι διήρ-  
κουν, καὶ τὸ σκότος ἐγένετο πυκνότερον, ἐνῶ, ἄφ'  
ἐτέρου ἡ νύξ ἐκείνου τοῦ Δεκεμβρίου ἦτο πηγερά,

— Μὴ ὅλους τοὺς ἄγιους! ἐπρόφειν ὁ ἱππότης.

Ἄν ἡ κυρία βασίλισσα φρονῇ ὅτι εἶναι εὐάρεστα τὰ  
νυκτερινὰ αὐτὰ ταξείδια, ἀπατάται καὶ ἤρχισα νὰ  
βαρύνωμαι τὰ μυστηριώδη παραπονὰ της. Ὁ! ποῖα  
διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν ἐξαδέλφην μας, τὴν δούκισσαν  
τῆς Βουργωνίας, τὴν ὥριαν Βιρήνην. Τί ἄγγελος!  
τί ὁρματὰ πλήρη ἔρωτος!... ὁποῖα σεμνοῦς...  
ἀρετῇ!... ὅτι τὴν ἐλκύσω μέχρι τέλους.

Καὶ ταῦτα μενολογῶν ὁ δούξ, ἔρθασεν ἐν ὁδῷ τοῦ  
Παλαιοῦ Ναοῦ.

Ἀίφνης, ὁ ἵππος τοῦ ἀνορθώθη. Ἐμάντευσεν ἐπι-  
κείμενόν τινα κίνδυνον.

Ὁ δούξ ἐζήτησε νὰ ἰδῇ πῶθεν προῆλθεν ὁ τρόμος  
τοῦ ἵππου του, ἀλλ' ἂν καὶ τὸ σκότος ἦτο βαθύτατον  
ἐνόμισεν ὅμως ὅτι εἶδε ἀγάλματά τινα μαῦρα στη-  
ριζόμενα κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου τῆς ὁδοῦ.

— Παράδοξον, εἶπε, ἐπῆρε λοιπὸν ἄλλην ὁδόν;

Ὁ ἵππος του ἐν τούτοις ἀνορθοῦτο πάντοτε.

Τότε ὁ δούξ, ἀνυπομονῶνς ἔχων, ἤρπασε τὰς ἡνέ-  
ας, τὰς ἐκράτησε δυνατὰ εἰς τὰς χεῖράς του, συνέ-  
σφυξε τὰς κνήμας του, καὶ ἐκίνησε διὰ τῶν  
πιρηνιστήρων τὰ πλευρὰ τοῦ ἵππου.

Ὁ ἵππος ὠρμητε τρέχων, ἀλλὰ πάραυτα καὶ τὰ  
ἀγάλματα ἀπεσπάζθησαν τοῦ τοίχου.

Ἦσαν δεκαοκτὼ οἱ ἐνεδρεύοντες οἱ κίνας, ἔτρεξαν  
εἰς καταδῶξιν τοῦ δουκὸς, οὗ ὁ κέλῃς ἀφηνιά-  
σας ἐκ τοῦ τρόμου ἔτρεχεν δροματὸς πρὸς τὴν πύλην  
τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου. Ἐν τούτοις οἱ ἐνοπλοὶ δὲν  
ἀπέκασμον τρέχοντες κατόπιν, ὁ δὲ δούξ εἰς μάτην  
ἐζήτησε νὰ σταματήσῃ τὸν ἵππον του, μέχρις οὗ τὰν  
ἔρριψεν οὗτος κατὰ γῆς.

Ἄμα [δὲ] τρεῖς ἄνδρες, οἱ πρῶτοι προφθάσαν-  
τες, ἐρρίφθησαν κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπλήγωσαν ἀ-  
νιλεῶς.

— Εἶμαι ὁ δούξ τοῦ Ὁρλεάν, ἐκραύγαζεν οὗτος,  
φρονῶν, εἰτι λάθος τι συνέβαινε.

— Τόσον τὸ καλῆτερον ἀπεκρίθη εἰς ἐξ αὐτῶν  
τοῦτον ἐζητοῦσαμεν καὶ ἡμεῖς (1).

Καὶ τὰ κτύπηματα ἐπαναληφθέντα, τοῦ ἐθραυσαν  
τὸ κρανίον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀνεπήδησε καὶ διεσκορ-  
πίσθη ὁ μυελός.

(1) Ἱστορικόν.

Ὁ δούξ ἐξέπιασε προφύγων ὀνομά τι . . .

Τότε ἄνθρωπός τις φέρον πύλον πορφυροῦν, ὡς λέγουσι τὰ χρονικά, ἐπλησίασεν. Οἱ περὶ αὐτὸν ἀπεχώρισαν καὶ αὐτὸς γονατίσας διὰ τὰ ἰδὴ πλησιέστερον τὸν δούκα τοῦ Ὁρλεάν, ἑστρίψε τὸν φανόν του εἰς τρόπον ὥστε νὰ φωτίσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ ἐραστοῦ τῆς βασιλείσσης, ἔπειτα εἶπε μετὰ φωνῆς προδιδούσης τὴν χαρὰν.

— Ἀπέθανε.

Καὶ ἐγέλασεν, ὡς θὰ γελῶσιν οἱ κολασμένοι εἰς τὸν ἅδη. Ἀρπασας δὲ πέλεκύν τινα ὁ μυστηριώδης ἄνθρωπος, ἔκοψε διὰ μιᾶς τόμης τοῦ δουκὸς τὴν δεξιὰν χεῖρα μέχρι τοῦ καρποῦ.

— Τέλος, εἶπε θεωρῶν τὴν λευκὴν αὐτοῦ χεῖρα αἱματόδρεκτον, ἐξεδιχθήνῃ!

Καὶ περικαλύψας τὴν νεκρικὴν ἐκείνην χεῖρα ἐν τὸς πνιού, ἐστράφη εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν καί,

— Φύγετε τώρα, τοῖς εἶπεν, ὁ φίλος ἐφρονεύθη, καὶ ἡμπορεῖ αἰφνης νὰ ἔλθῃ ὁ περισκελος.

Καὶ ἐβόησε τὸν φανόν του.

Εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἀγίου Σιδερίνου ἐσήμαιναν ἡ πέμπτη ὥρα τῆς πρωῒας.

## Γ'.

### Οἱ συντέτοχοι.

Ὅτι ἡ εἰρήνη τῆς δολοφονίας τοῦ δουκὸς διεσπάρη κατὰ τὴν πόλιν, ἀπερίγραπτος τρόμος καὶ λύπη ἐκυρίευσεν τοὺς πάντας.

Τί ἐμελλον νὰ γίνωσιν οἱ ἄλλοι πολῖται, ὅταν οἱ μεγιστάνες τοῦ βασιλείου ἀδολοφονοῦντο τοιοῦτο-τρόπως;

Διετάρχη λοιπὸν νὰ κλεισθῶσιν ἀμέσως αἱ θύραι τῶν Παρισίων διὰ νὰ μὴ δρασκετεύσωσιν εἰς φονεῖς.

Τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος ἐφέρετο ὑπὸ πολυαριθμοῦ συνεδίας εἰς τὸ μέγαρον Βαρθέτου, εἰς τὸ πλησιέστερον πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Ἀγίου Ἀρτωρίου. Ὅταν δὲ ἐφθασεν εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο ἡ βασίλισσα, ἥτις οὐδὲν ἐκοιμήθη καὶ εἶχεν ἤδη ἐγερθῇ, βασταζομένη ὑπὸ τῆς Βαθίλδης, ἤθέλησε νὰ ὑπάγῃ μέχρι τοῦ παραθύρου.

Ἐλεγε, ὅτι περιέμενε μετ' ἀνοπομένων τὴν ἐλευσίαν νικος.

Ἦτο στηριγμένη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, ὅταν εἶδε πλῆθος λαοῦ κάμπτοντα τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ.

Εἰς τὸ θέαμα τοῦτο αἱ παρειαὶ τῆς ἔγειναν πορφυραῖ.

— Τί εἶναι τὸ πλῆθος αὐτὸ Βαθίλδῃ; ἠρώτησεν.

— Ἀγνοῶ, Μεγαλειοτάτη, ἀπήτησεν ἡ θαλαμηπόλος, ἀλλὰ τὸ ὄρος ὅλων φαίνεται ἀπαίσιον. . .

— Ὑπαγε νὰ μάθῃς τέκνον, μὲ καταρβίζει τοῦτο.

Καθ' ἣν στιγμήν ἡ Βαθίλδῃ ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ, ἀνὴρ τις εἰσέρχετο καὶ κλίνων πρὸς τὴν βασίλισσαν, ἥτις δὲν τὸν εἶδεν ἐμβάντα, τῆς εἶπε.

— Ἐκδικήθημεν!

Τὰς λέξεις ταύτας ἀκούσασα ἡ Ἰσαβέλλα, ἐστράφη, τὸ πρόσωπόν της δὲν ἠλλοιώθη. . .

— Μῖνε Βαθίλδῃ, εἶπεν, ὁ δούξ τῆς Βουργωνίας θὰ μᾶς εἰπῇ τί σημαίνει ὁ θόρυβος οὗτος. . .

— Σημαίνει, εὐγενὴς δέσποινα, ἀπεκρίθη ὁ δούξ, ὅτι μέγα δυστύχημα ἠκολούθησε. . .

— Δυστύχημα! ὁπέλαθεν ἡ βασίλισσα.

— Ἀπόψε. . .

— Ἀπόψε; . . . Καὶ πεῦ; . . .

— Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου.

— Τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου! . . . ὦ! λέγετε, δούξ. . . μὲ φοβίζετε. . .

— Τρομάζω νὰ σὰς τὸ εἰπῶ, Μεγαλειοτάτη.

— Λέγετε! λέγετε!

— Ὁ ἐξαδελφος καὶ ἀγαπητὸς ἡμῶν δούξ τοῦ Ὁρλεάν ἀπέθανε δολοφονηθείς!

Ἡ βασίλισσα ἀφῆκε τρομερὰν κραυγὴν καὶ ἔπεσε λειποθυμημένη.

Ἡ θαλαμηπόλος ἔτρεξε νὰ καλέσῃ βοήθειαν.

— Ἀ! Ἰσαβέλλα, εἶπεν ὁ δούξ τῆς Βουργωνίας, ἂν δὲν σ' ἐγνώριζα ἤθελα πιστεύσει ὅτι τὸν ἀγαπᾷς. . .

Ἡ βασίλισσα ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἀπέθανεν ἐντελὼς; ἠρώτησε.

— Τὸν ἐντοφίσα ἐγὼ! εἶπεν ὁ δούξ.

Δὲν ἤθνηθησαν νὰ εἰπωσι πλείοτερα, αἱ θεράπαιναι ἐπύρχοντο διὰ νὰ συνδράμωσι τὴν βασίλισσαν, ἥτις δὲν εἶχεν εἰσέτι συνελθεῖ, διότι τὴν εὖρον ἐκταθὴν κειμένην χαμαὶ ὠχρὰν καὶ ἀκίνητον.

Μετὰ μίαν ὥραν τὸ σῶμα τῆς Α. Υ. τοῦ δουκὸς τοῦ Ὁρλεάν, κατετέθη εἰς αἴθυσαν τινα τοῦ μεγάρου Βαρθέτου, ἡ δὲ Ἰσαβέλλα τῆς Βαβαρίας μετέβαι-  
ναν εἰς τὸ παλάτιον Σαῖν - Πόλ, κατοικημάτων τοῦ βασιλέως.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν αὕτη, πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, ἐπικεῖται ἰσως γάσις τις καὶ ἦλθα νὰ ταῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν σου.

Καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς ἔειπε τὴν χεῖρα τὴν στιγμήν ἐκείνην ἡ παραφροσύνη τοῦ ἦτο γλυκεῖα.

## Δ'.

### Δῶρον συζύγου.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὰ ὅπερα διηγήθημεν συμβάντια, οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν τῶν Παρισίων ἐσήμανον πένθιμος. Ἐμελλον νὰ μεταφέρωσι καὶ ἐνταφιάσωσι τὸν νεκρὸν τοῦ δουκὸς τοῦ Ὁρλεάν εἰς τὰς κατακόμβας τῆς μονῆς τῶν Κελεστινῶν.

Τὴν προτεραίαν εἶχε συνελθεῖ τὸ συμβούλιον τοῦ βασιλέως διὰ νὰ λάθῃ μέτρα ὅπως ἀνεύρῃ τοὺς δολοφόνους, καὶ ἐπειδὴ μ' ὅλας τὰς ἐρεῖνας, οὐδὲν ἀνεκαλύφθη, ἀπεφασίσθη νὰ ἐρευνηθῶσι καὶ εἰς τὰ μέγαρα τοῦ πρίγκιπος, μὴ τυχὸν οἱ φονεῖς κατέφυγον εἰς αὐτόν.

Ἡ ἡμέρα ἦτο σκοτεινὴ.

Ὁ ἀνεμος ἔπνεε σφοδρὸς. Ἀπαίσιόν τι ὡς νὰ ἐ-

πεκάλυπτε τὴν ἀτμοσφαῖραν, καὶ πένθιμος ἦτο ἡ ὀψις τῶν Παρισίων.

Ἐν τινι μεγάλῳ καιμένῳ κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀγίας Ἀβότας δραματικὴ τις σκηνὴ συνέβαινε.

Ἐν τῷ βράθει θαλάμου μαύρα περιστρωμένον, γυνὴ τις νέα καὶ περικαλλὲς ἦτο γονυκλινὴς ἐμπροσθεν εἰκονοστασίου, καὶ ἔκλαιε προσευχομένη. Πλησίον τῆς ἱστατο ὄρθιος, τὴν πανοπλίαν του ἐνδευμένως, ἱππότης τις, τὸ μὲν μέτωπον ἔχων ἀγέρωχον, τὸ δὲ βλέμμα ἀγριωπόν. . . Πύραυνον ἔκαιεν ἀναμμένον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο.

Νεκρώσιμος ἦτο ἡ βασιλεύουσα ἐν αὐτῷ σιγῇ !

Ὁ ἱππότης ὅστις ἐφαίνετο περιμένων τὴν δέσποιναν νὰ τελειώσῃ τὴν προσευχὴν τῆς, τῆς εἶπε με φωνὴν ἀπότομον.

— Ἐπεκαλέσθης τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, κυρία ;

Ἡ νέα γυνὴ δὲν ἀπεκρίθη. . . Ποταμὸς δακρῶν ἔρρεεν ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῆς..

Ὁ ἔρωτων αὐτὴν ἀνὴρ προσεποιήθη ὅτι δὲν παρήτηρε τοῦτο.

— Ἐδεήθης ἀρκούντως; ἐρώτησεν ἐκ νέου.

Ἡ δούκισσα ἀνестέναξεν.

— Ἦλθεν ἡ ὥρα, ἐπανελάβην εἰπὼν ὁ ἱππότης. Ἀκούεις αὐτὸν τὸν θόρυβον ; Ὁ λαὸς μεταβαίνει πολυπληθεὺς εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐξαδέλφου μας δουκὸς τοῦ Ὁρλεάν. . . Ἀκούεις τοὺς ἤχους τούτους τῶν κωδῶνων, τῶν πενθούντων ; Σημαίνουσιν ἐπὶ τῇ κηδεῖᾳ. . . Σήκου, Εἰρήνη καὶ λάβε τὸν βραχίονά μου, διὰ νὰ ἔλθῃς νὰ ἰδῇς, διὰ νὰ διέρχεται ἡ ἐκφορὰ.

— Σὰς παρεκάλεσα ἤδη αὐθέντια, νὰ μ' ἀφήσετε νὰ μένω εἰς τὸ προσευχητήριον τοῦτο, εἶπεν ἡ δούκισσα μ' ἐκλείπουσαν τὴν φωνήν.

— Κ' ἐγὼ οἶς ἡρνήθην, ἀπήντησεν ὁ ἱππότης. Τί θέλει εἰπεῖ ἡ αὐλή, ἐάν ἡ γυνὴ τοῦ δουκὸς τῆς Βουργωνίας δὲν παριυρίσκειτο εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ δουκὸς τοῦ Ὁρλεάν; . . Ἀγνοεῖς ὅτι ἡ βασιλίσσα ἡ ἰδία θέλει τὸν ῥαντίσει μ' ἁγιασμόν; . . Ἐλα, Εἰρήνη, ἔλα.

Καὶ ὁ ἄρχων προσέφερεν ἐκ νέου τὸν βραχίονά του. Ἡ ταλαινα καὶ περίλυπος γυνὴ ἐπειραθὴ νὰ ἔγερθῃ. Ἦτο ὡχρὰ, ὡς φάσμα. . . Ἀλλ' αἱ δυνάμεις τῆς τὴν ἐγκατέλειπον καὶ ἐπανεπέσεν ἄισως.

— Ἐλεος ! εἶπεν.

— Δὲν ἔχει ἔλεος ! ἀπήντησεν ὁ ἱππότης ἀναγείρων αὐτὴν θαρβάρως. Γενναίως, Εἰρήνη ! Ἐλα εἰς αὐτὸ τὸ παράθυρον, ἐκεῖθεν θὰ εὐνηθῇς νὰ ἰδῇς τὴν ἐκφορὰν διαβαίνουσαν.

— Ὡ ! τί λοιπὸν θέλεις ! ἠρώτησεν ἡ γυνὴ μετὰ τρόμου.

— Ὅτι τὸ μάθης ἀμέσως. Θίλω ὥστε νὰ δυνήθῃς καὶ τελευταίαν ἀκόμη φορὰν νὰ ἰδῇς διαβαίνοντα τὸν ἐραστὴν σου.

— Τὸν ἐραστὴν μου ! εἶπεν αὕτη.

— Ἀ ! ἄ ! δὲν ἐφρόνεις, ὅτι ἐγνώριζα τὸ ἐκκλημά σου, λέγε ; . . Ἀλλ' ἡπατήθης, κυρία.

— Αὐθέντια ! ἔλεος ἐκραύγασεν ἡ γυνὴ, εἶμαι ἀθῶα δούξ μ' ἐσυκοφάνησαν.

— Εἴται ἀθῶα ! . . ὦ ! σὲ πιστεύω, εἶπεν ὁ δούξ, ἀθῶα ὡς βρέφος, ἡ πιωχὴ ! . . Διὰ τοῦτο ἐδέχεσο τὴν λατρίαν σου. . . Ἀλλ' ἡγνόεις ὅτι μίαν ἡμέραν ἐμελλε νὰ μάθω τὰ πάντα καὶ οἱ τότε θάλαπων τὸ αἵσχος καὶ τὴν ἐκδίκησιν εἰς τὴν κηδεῖαν μου, ἔπρεπε νὰ ὑποφέρω ὅλας τὰς βασάνους τῆς κολάσεως.

Καὶ ὁ δούξ ἔβαινε μεγάλη καὶ ἐμπλεὲς ταραχῆς.

— Σὲ ἡπάτησαν δεῦξ, ἐπανελάβην ἡ γυνὴ, τρέμουσα, δὲν ἐπταίσα κατ' οὐδέν.

— Ἀνωφελὴς ἡ δικαιολογία σου. Ἐλθε μαζί μου, Εἰρήνη, ἰδοὺ ἡ ἐκφορὰ ἐρχεται εἶπεν ὁ δούξ καὶ ἀρπάσας τὴν σύζυγόν του ὁρμητικῶς, τὴν ἔσυρεν εἰς τὸν ἐξώστην.

Ἡ νεκρικὴ ἐκφορὰ διέβαινε.

— Ὡ ! μὲ ἡπάτησας κυρία, ἐπανελάβην ὁ δούξ, διὰ νὰ ἐμακρύνθησαν ὅλοι, πλὴν μάθε, ὅτι ἀγαπᾷς ἐνα ἄτιμον. Διεκωδῶνιζε πανταχοῦ τοὺς μετὰ σοῦ ἐρωτὰς του, ἐνῷ ἀγαπᾷ καὶ ἄλλην.

— Ἀδύνατον ! δούξ, εἶπεν ἡ γυνὴ. Μὲ ἀγαπᾷ τὸ γνωρίζω, ἀλλ' ἡγάπα μόνον ἐμεῖ, τόσον, ὥστε εὐχαριστεῖτο εἰς τὸν ὅλως ἀγνὸν ἐρωτὰ μου. Ἀδύνατον νὰ ἐκτρυπῇ τι περιπλέον.

— Ἄν ἐδυνάμην νὰ πιστεύσω ἀκόμη τὴν ἀθωότητά σου, κυρία, πλὴν ἡ ἀντιζηλός σου, ἡ βασιλίσσα Ἰσαβέλλα, εἶχε μέγιστον καὶ αὐτὴ συμφέρον ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀπιστίαν σου, καὶ τὴν ἀνεκάλυψε.

— Θεέ μου ! Θεέ μου ! ὑπετραύλισεν ἡ γυνὴ, ἐννοῶ τώρα πόθεν ἡ συκοφαντία.

— Ἡ βασιλίσσα ἡγάπα τὸν δούκα καὶ ἀναιτίως δὲν ἤθελε προκαλεῖ τὸν θάνατόν του, ἐπέφερεν ὀργίλως ὁ ἱππότης. Αὐτὴ τὸν ἔσυρεν εἰς παγίδα, διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῶμεν ὁμοῦ.

— Ὡ αὐθέντια, εὐ λοιπὸν τὸν ἐφόνευσες ; εἶπεν ἡ δούκισσα καὶ ἀπεσφόρη μετὰ φρίκης.

— Τὸν ἀγαπᾷς λοιπὸν πολὺ ! εἶπεν ὁ δούξ με φωνὴν ἀπαίστιον.

— Ναί, τὸν ἀγαπᾷ, ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, τὴν ὁποίαν ἡ βραβρότης τοῦ δουκὸς εἶχεν ἐξάψιμ' κτύπα, δούξ . . . σὺ μὲν εἶπε ὁ σύζυγός μου, ἀλλ' ἐκεῖνος εἶναι ὁ ἀδελφὸς τῆς καρδίας μου, ποτὲ δὲν θ' ἀγαπήσῃ γυνὴ ὅσον ἡ γράπων ἐγὼ αὐτόν ! ποτὲ γυνὴ δὲν θὰ θλίψῃ τὴν χεῖρά σου μετ' ὅσην χαρὰν ἐθλίβα ἐγὼ τὴν ἰδικήν σου.

— Θλίψε τὴν, λοιπὸν καὶ τελευταίαν φορὰν, εἶπεν ὁ δούξ με φωνὴν ἀγρίαν καὶ ἔρριψεν εἰς τὰ γόνατα τῆς Εἰρήνης τὴν αἰμοσταγὴ εἰσέτι χεῖρα τοῦ δουκὸς τοῦ Ὁρλεάν.

— Φρίκη ! εἶπεν ἡ δούκισσα καὶ ἐλειποθύμησεν.

Ὅταν ἡ δούκισσα συνῆλθεν ἦτο περικυκλωμένη ὑπὸ εὐπατριδῶν.

Ὁ δῆμαρχος τῶν Παρισίων, δυνάμει τῆς ὁποίας

ἔλαβεν διαταγῆς, εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ δουκὸς διὰ νὰ κάμῃ τὰς ἐρεῦνας του.

Ὅταν ἔβλεν αὐτὸν ἡ δούκισσα,

— Ζητεῖτε τὸν φεῖα, ἄρχων Γουλιέλμ; εἶπεν.

Ὅλοι ἔμειναν ἐλθαμβοί.

— Εἶναι ὁ Ὑψηλοτατος δοῦξ Ἰωάννης τῆς Βουργωνίας, ὁ συζυγὸς μου. . .

Οἱ εὐπατρίδαι ὠπιοθοπόρησαν.

— Ὡ! μὴ νομιζετε, ὅτι παραληρῶ. Ἐχω τὰς ἀποδείξεις τοῦ ἐγκλήματος.

— Τὰς ἀποδείξεις; εἶπεν ὁ δῆμαρχος.

— Ἰδοὺ αὐταί.

Καὶ ἡ δύστηνος γυνὴ παρουσίασε τὴν καθημαγμένην καὶ ἀποκοπίσαν χεῖρα τοῦ δουκὸς τοῦ Ὁρλεαν.

Πάντες εἰσίων.

— Ἐχει συνενόχους; ἠρώτησεν ὁ δῆμαρχος.

— Ναί! εἶπεν ἡ Εἰρήνη.

— Σᾶ; τοὺς εἶπε, εὐγενεσιᾶτη; ἠρώτησεν ὁ αὐτός.

— Εἶναι, εἶπεν ὁ ἴδιος. . .

Τὴν αὐτὴν σιγὴν αἱ διαγγελεῖς ἀνήγγειλον,

— Ἡ Α. Μ. ἡ βασίλισσα!

Ἡ Ἰσαβέλλα εἰσῆλθε καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὸν Ἐπαρχον,

— Ἀρχων Γουλιέλμ, εἶπε, σπεῦσε νὰ συλλάβῃς τὸν δοῦκα τῆς Βουργωνίας, ὅστις ἐξῆλθε τῶν τειχῶν τῶν Παρισίων καὶ μεταβαίνει νὰ φθάσῃ τὸ στρατιώματά του εἰς Ἀβρᾶς. Ἀγε. Ἰδοὺ ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως.

Οἱ ἀξιώματιχοὶ προσέκλιναν καὶ ἐξῆλθον.

Αἱ δύο γυναῖκες ἔμειναν μόναι.

— Εἶναι ὥρατα! εἶπεν σιγὰ ἡ Ἰσαβέλλα.

— Εἶναι αἶμος, ἐπιθύρουν ἡ Εἰρήνη.

Καὶ ἐτόξευσαν πρὸς ἀλλήλας ἀμοιβαίον βλέμμα, ὅπερ περιεῖχε μῖτος τοσοῦτον, ὥστε ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ. . .

## Ε΄.

*Μυστικὸν ἐπιφύρον θάνατον.*

Ἡ βασίλισσα Ἰσαβέλλα εἶχεν εἰσελθεῖ καταλήλως ὥστε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν δούκισσαν τῆς Βουργωνίας τοῦ νὰ προφέρῃ τὸ δόγμα τῆς. Δέφυγε μὲν εὐτυχῶς τὴν πάνδημον ταύτην κατμήνυσιν, ἀλλ' ἐδύνατο νὰ γίνῃ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἡμέραν.

Ἐνα μῆνα μετὰ τὰ γεγονότα ταῦτα, τὰ ἔλωσ ἱστορικῶς, δυστυχῶς, ἡ δούκισσα τῆς Βουργωνίας ἀπέθανεν ἐκ τῆς θλίψεως.

Ἡ δὲ Ἰσαβέλλα ἠαγκαθέη νὰ φύγῃ εἰς Τεὺρ μετὰ τοῦ Δελφίνος, διότι ἐὰν ὁ δοῦξ τῆς Βουργωνίας ἠνώθη μετ' αὐτῆς χάριν τῆς ἐκδικήσεως, ἀλλ' ἅμα αὕτη ἱκανοποιήθη, ἡ φιλοδοξία ἐπανῆλθε. . .

Ὁ φόρος, ὁ πρᾶχθεῖς ὑπὸ ἐνὸς συζύγου προδοθέντος καὶ μιᾶς βασιλείσεως ἐγκαταλειφθεῖς, ἔδωκεν εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ σύνθημα τῶν ὀλεθρίων ἐκείνων

πολέμων τῶν Ἀρμανιάκων καὶ τῶν Βουργωνίων, οἵτινες κατηφάνισαν τὸ βασίλειον τοῦτο.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

*Περὶ τῆς ἐπισκηψάσεως νόσου εἰς τὰς σταφιδαμπέλους.*

Εὐρισκόμην κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἐπὶ τῶν Ἀροαίων Ὀρέων (Χελμού)· ἐκεῖ δὲ ἐξετάζων πλουσίαν καὶ περίεργον βλάστησιν ἀνεκάλυπτον θησαυροὺς ἀγνώστους εἰς τὴν ἐπιστήμην, ὅταν ἔρθασεν ἡ λυπηρὰ εἰδήσις δι' νόσου φθοροποιὰ ἐπισκηψασα ἐπαπειλεῖ τὴν παντελὴ καταστροφὴν τῆς Κορινθιακῆς σταφίδας, πρεῖντος τρέφαντος τοῦ θήισυ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ εἰσάγοντος εἰς τὸ Κράτος τὸ ὀλίγον χρηματικόν, δι' οὗ ἀντιπαλαίωμεν τὴν παθητικὴν τοῦ ἐμπορίου μας κατάστασιν.

Ἡ εἰδήσις αὕτη ἐκαραύνωσεν ἅπαντας σχεδὸν τοὺς κατοικοὺς τῆς Πελοποννήσου· ἐκ δὲ τῶν ἀτελῶν περιγραφεῶν, τὰς ὁποίας οἱ αὐτόπται μοί ἔκαμον, ἐσυμπέρανα ὅτι τὸ κακὸν ἦτο μέγα, καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα πρωτοφανές· διὸ καὶ ἀφήσας κατὰ μέρος τὰς βοτανικὰς μου ἐρεῦνας, ἔσπευσα νὰ καταβῶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Αἰγιαλείας, ὅπως ἴδω ἰδίως ὀφθαλμοῖς καὶ σπουδᾶσω ἐπιτοκίως τὴν νέαν ταύτην πληγὴν τοῦ Φαραώ.

Φθάσας εἰς Αἶγιον ἐπληροφορήθην ὅτι τὸ πρᾶγμα ἤξει πάντα κόπον, καὶ ἀφοῦ περιήλθον πολλὰς ἀμπέλους κειμένας εἰς διαφόρους θεσεις τοῦ καταφύτου ἐκείνου πεδίου καὶ συνέλεξα τὰς ἀνήκουσας πρὸς φωτισμὸν ἐπιτοκίου πληροφορίας, ἔλαβον μετ' ἐμοῦ εἰς Ἀθήνας πολλὰς προσδεδημένας σταφυλὰς, κλήματα καὶ φύλλα, ὅπου τὰ καθυπέβαλον εἰς λεπτομερῆ μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν. Χάριν δὲ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Μνημοσύνης, δημοσιεύω τὰς ὀλίγας μέχρι τοῦδε παρατηρήσεις μου ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, τόσον διὰ τοὺς θέλοντας νὰ γνωρίσωσιν ἐπιστημονικῶς τὴν φύσιν τοῦ κακοῦ, καὶ τὰ ἀνίσχυρα μέσα δι' ὧν δύναται νὰ καταπολεμηθῇ, ὅσον καὶ διὰ νὰ χρησιμώτῳσι ὡς μαρτύριον τῆς διαδίκσεώς της εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα, ἐάν ποτε μετὰ χρόνων περιόδους ἐπισκίψῃ (ὁ μὴ γένοιτο) καὶ καλιν.

§ Α'. Ποία ἡ φύσις τῆς νόσου.

Ἡ νόσος ἐπαρουσιάσθη ὑπὸ μορφήν ὕλης τινὸς πρὸς τὸ φαινόμενον κοινῶδους, χρώματος τεφροειδοῦς καὶ κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν εἶναι γλοιώδης, ἀσπεμπει· δι' αὐτὴν δὲ ὑπ' αὐτῆς προσβληθὲν μέρος δυσάριστον ὀσμῇ, ἐν ᾗ ὑγείης ὀσφρησις ὑποπτεῖται ὑπαρξίν ὀξέος τινὸς ἀναμεμιγμένου μετ' ὀσμῇ, τὴν ὁποίαν εὐρωτιώσται καὶ σηπόμεναι ὀργανικαὶ οὐσαὶ ἀσπεμπουσι. Προβάλλει δὲ πρῶτον τὰς σταφυλὰς, μετὰ ταῦτα τὰ φύλλα (πρὸ πάντων τὰ τρυφερά) καὶ τέλος τοῦ; δυνατοῦ; κλαδους τοῦ πρέμνου μέχρι τῆς βάσεως των. Πᾶς δὲ ἀσθενὲς ὄργανον τοῦ φυτοῦ καλύπτεται, μᾶλλον ἢ ἥτιον, ὑπὸ τῆς ὕλης ταύτης, διὸ καὶ δὲν φέρει